

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
Раїса КОЖУХІВСЬКА
«19» *серпня* 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи туризмознавства

Освітній рівень: *перший (бакалаврський)*

Галузь знань: ІЗ «Туризм та рекреація»

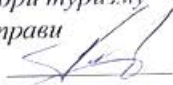
Спеціальність: І Транспорт та послуги

Освітньо-професійна програма: «Туризм»

Факультет: *менеджменту*

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» освітньо-професійної програми «Туризм». Умань: УНУ, 2025. 23 с.

Розробник: *к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи*

 Світлана ТИМЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Протокол від «19» серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
«19» серпня 2025 р.

 Діана НАГЕРНЮК

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від «20» серпня 2025 р. № 1

Голова Марина ГОМЕНЮК
«20» серпня 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: <i>І Транспорт та послуги</i>	<i>Обов'язкова</i>
Модулів – 1	Спеціальність: <i>ІЗ «Туризм та рекреація»</i>	Рік підготовки: <i>1-й</i>
Змістових модулів – 5		Семестр: <i>1-й</i>
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Лекції: <i>32 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Практичні: <i>34 год.</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,8; самостійної роботи здобувача – 4,9.	Освітній рівень: <i>перший (бакалаврський)</i> Освітньо-професійна програма: <i>Туризм</i>	Самостійна робота <i>84 год.</i>
		Вид контролю: <i>екзамен</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті

Навчальна дисципліна «Основи туризмознавства» належить до циклу обов'язкових освітніх компонент, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Туризм» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» світньо-професійної програми «Туризм».

Основи туризмознавства – як дисципліна, – вивчає теоретичні і практичні аспекти туризму, включаючи його історію, розвиток, соціальні, економічні та екологічні впливи, організацію туристичної діяльності, управління туристичними підприємствами, маркетинг у сфері туризму, а також правові основи регулювання туристичної діяльності. Ця дисципліна також аналізує потреби та мотивації туристів, форми і види туризму, розвиток туристичних ресурсів та інфраструктури, а також вплив туризму на місцеві громади та економіку.

Метою дисципліни «Основи туризмознавства» є формування у здобувачів вищої освіти навичок творчого підходу до дослідження сутності категорії туризму й основних понять сфери туризму, формування у них вмінь досліджувати основні поняття сфери туризму; ознайомлення із типізацією та класифікацією туризму; формування знань щодо соціопсихологічних аспектів діяльності учасників туристичного бізнесу та вивчення основних туристичних організацій світу та напрямків туристичної політики України.

Предмет курсу складають теоретичні основи туризму, історія його розвитку, класифікація видів туризму, соціально-економічні аспекти, управління туристичною діяльністю, маркетинг у сфері туризму, правові засади регулювання туристичної діяльності, а також аналіз впливу туризму на суспільство та довкілля.

Завдання дисципліни полягає у вивченні основних теоретичних положень дисципліни, а також вироблення навичок вибору нових форм та методів здійснення туристичної діяльності при створенні цілісної, ефективної та гнучкої системи управління в рекреаційній сфері в умовах розвитку ринкової економіки.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: Дисципліна «Основи туризмознавства» є базовою для вивчення здобувачами вищої освіти спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» вивчається супутньою з дисциплінами «Основи наукових досліджень».

Зміст навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» охоплює широке коло питань: теоретичні засади туризму як економічного та соціального явища, включаючи туризм як суспільне явище та нариси з його історії, туризм як економічну категорію з акцентом на економічну діяльність і ринок туристичних послуг, економічні основи туристичної діяльності, що

охоплюють основи туристичної діяльності та організацію туристичного процесу, а також нормативні основи регулювання туристичної діяльності, включаючи загальні питання регулювання та нормативно-правові аспекти у сільському зеленому туризмі.

Вивчення навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» передбачає формування та розвиток у здобувачів спеціальних та фахових компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» галузі знань І Транспорт та послуги (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

**Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що
формується під час вивчення навчальної дисципліни
«Основи туризмознавства»**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння	ПРН 2	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
ЗК 06	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ПРН 2	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
ЗК 07	Здатність працювати в міжнародному контексті	ПРН 3	Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ
Фахові компетентності (ФК)			
ФК 01	Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності	ПРН 2	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
ФК 05	Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів	ПРН 3	Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

ФК 06	Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)	ПРН 2	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
ФК 08	Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем	ПРН 2	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
ФК 15	Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства	ПРН 2	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
ФК 17	Розуміння основних понять та концепцій сільського (зеленого) туризму	ПРН 3	Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Основи туризмознавства», наведено у табл. 2.2, 2.3.

Таблиця 2.2.

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Основи туризмознавства»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері туризмознавства та/або навчання	Основні методи – лекція, практичне заняття. Можливе використання спеціальних консультативно-контрольних навчальних технологій під час проведення лекційних та практичних занять. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій. Для активізації навчального процесу передбачено застосування	Усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, вправ, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, бібліографії, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.

		сучасних навчальних технологій: проблемні лекції, семінари-дискусії, кейс-метод, самонавчання через Moodle.	
2	Уміння/навички:		
2.1	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері туризмознавства або навчання	Основні методи – лекція, практичне заняття. Можливе використання спеціальних консультативно-контрольних навчальних технологій під час проведення лекційних та практичних занять. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій. Для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій: проблемні лекції, семінари-дискусії, кейс-метод, самонавчання через Moodle.	Усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, вправ, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекції, бібліографії, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.
3	Комунікація:		
3.1	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації	Практичне заняття, вирішення конкретних задач і ситуацій, семінари-дискусії, кейс-метод.	Представлення презентацій, виконання конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль.
3.2	збір, інтерпретація та застосування даних		
3.3	спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово		
4	Відповідальність і автономія:		
4.1	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами в сфері економічного аналізу	Практичне заняття, вирішення конкретних задач і ситуацій, семінари-дискусії, кейс-метод.	Представлення презентацій, виконання конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль.
4.2	спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах		
4.3	формування суджень,		

	що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти		
4.4	організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп		
4.5	здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії		

Таблиця 2.3.

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Основи туризмознавства»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 02	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук	Основні методи – лекція, практичне заняття. Можливе використання спеціальних консультативно-контрольних навчальних технологій під час проведення лекційних та практичних занять. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій. Для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій: проблемні лекції, семінари-дискусії, кейс-метод, самонавчання через Moodle.	Усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, вправ, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, бібліографії, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.
ПРН 03	Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ	Основні методи – лекція, практичне заняття. Можливе використання спеціальних консультативно-контрольних навчальних технологій під час проведення лекційних та практичних занять. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій. Для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій: проблемні лекції, семінари-дискусії, кейс-метод, самонавчання через Moodle.	Усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, вправ, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, бібліографії, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА

ТЕМА 1. ВСТУП ДО ТУРИЗМОЗНАВСТВА ТА ЙОГО СУТНІСТЬ

Туризм як соціально-економічне явище. Роль туризму у світовій економіці. Основні поняття та терміни в туризмі: турист, екскурсант, тур, туристична послуга, туристична індустрія. Історія розвитку туризму: від стародавнього світу до сучасності. Туризм як об'єкт міждисциплінарних досліджень. Вплив туризму на формування громадянських цінностей та міжнародне порозуміння. Етичні норми поведінки туриста.

ТЕМА 2. КЛАСИФІКАЦІЯ ТУРИЗМУ ТА ЙОГО ВИДИ

Визначення та класифікація туризму: міжнародні та національні підходи. Основні види туризму: рекреаційний, культурно-пізнавальний, діловий, екологічний, пригодницький тощо. Форми туризму: внутрішній, міжнародний, індивідуальний, груповий. Класифікація за різними ознаками: мотивація, тривалість, транспорт, географія. Юридичні аспекти класифікації туризму в Україні та світі. Соціальні наслідки різних форм туризму. Сільський зелений туризм: визначення, класифікація, міжнародні стандарти

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТУРИСТИЧНА ІНДУСТРІЯ ТА РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

ТЕМА 3. СТРУКТУРА ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ.

Суб'єкти та об'єкти туристичної діяльності. Структура туристичного ринку. Взаємодія між туристами, туроператорами, турагентами та іншими учасниками. Туристичні підприємства та організації: їхні функції та роль. Роль міжнародних організацій у регулюванні туристичної діяльності. Правове регулювання туристичної індустрії в Україні.

ТЕМА 4. ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ТА ЇХ ОЦІНКА

Поняття та класифікація туристичних ресурсів: природні та антропогенні. Туристичний потенціал України: природні заповідники, історичні пам'ятки, культурна спадщина. Оцінка туристичної привабливості регіону: критерії та методи аналізу. Міжнародні підходи до охорони туристичних ресурсів. Екологічна оцінка туристичного потенціалу. Ресурсна база сільського зеленого туризму: природні та культурні фактори

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ: ФОРМУВАННЯ ТА ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ

ТЕМА 5. ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ І ЙОГО ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ

Поняття туристичного продукту. Структура та складові туристичного пакету. Етапи створення та просування туристичного продукту. Життєвий цикл туристичного продукту. Правові аспекти створення та реалізації туристичного продукту. Маркетингові стратегії життєвого циклу.

ТЕМА 6. ЯКІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

Стандарти якості туристичних послуг (ISO, національні стандарти). Методи оцінювання якості туристичного продукту. Інноваційні тенденції у створенні турпродуктів: digital-технології, смарт-туризм, VR/AR, мобільні додатки. Кастомізація та персоналізація турпродуктів. Конкуренентоспроможність та інноваційність як чинники успіху на ринку. Приклади сучасних інноваційних турів і сервісів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ІНФРАСТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 7. ІНФРАСТРУКТУРА ТУРИЗМУ

Засоби розміщення: готелі, хостели, кемпінги. Класифікація готельних послуг. Транспортне забезпечення: авіа, залізничний, автомобільний, водний транспорт. Ресторанне господарство в туризмі. Екскурсійні та розважальні послуги. Інноваційні технології у готельному та транспортному сервісі. Правове регулювання послуг розміщення і харчування.

ТЕМА 8. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Туроператорська та турагентська діяльність. Моделі взаємодії. Етика та стандарти обслуговування в туризмі. Роль гіда та екскурсовода. Інформаційні технології в туризмі: онлайн-бронювання, цифрові інструменти просування. Міжнародні стандарти етики туристичних послуг. Використання CRM і цифрових технологій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ПРАВОВІ, МАРКЕТИНГОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТУРИЗМУ

ТЕМА 9. ПРАВОВІ ТА МАРКЕТИНГОВІ ЗАСАДИ ТУРИЗМУ

Законодавство України у сфері туризму та міжнародні угоди. Права та обов'язки туристів, туроператорів. Міжнародне право в туризмі. Основи маркетингу туристичних послуг. Цифровий маркетинг у просуванні турпослуг.

ТЕМА 10. ТУРИЗМ І СТАЛІЙ РОЗВИТОК

Принципи сталого туризму. Вплив туризму на довкілля та місцеве населення. Екологічно відповідальні форми туризму. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі. Постпандемічні зміни. Соціальна відповідальність туристичного бізнесу. Поствоєнні перспективи туризму в Україні. Сільський зелений туризм як інструмент сталого розвитку регіонів.

ТЕМА 11. СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА КРОС-КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ТУРИЗМУ

Туризм як інструмент міжкультурної комунікації. Вплив туризму на культурну ідентичність та міжнародний імідж країни. Проблеми культурної адаптації туристів і приймаючої сторони. Туризм як засіб збереження та

популяризації культурної спадщини. Крос-культурна комунікація у сфері гостинності. Роль туризму у формуванні толерантності та взаєморозуміння між народами.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 4.1.

Структура навчальної дисципліни «Основи туризмознавства»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи туризмознавства				
Тема 1. Вступ до туризмознавства та його сутність	12	2	2	8
Тема 2. Класифікація туризму та його види	15	2	4	9
Разом за змістовим модулем 1	27	4	6	17
Змістовий модуль 2. Туристична індустрія та ресурсний потенціал				
Тема 3. Структура туристичної індустрії	14	2	4	8
Тема 4. Туристичні ресурси та їх оцінка	16	4	4	8
Разом за змістовим модулем 2	30	6	8	16
Змістовий модуль 3. Туристичний продукт: формування та життєвий цикл				
Тема 5. Туристичний продукт і його життєвий цикл	14	2	4	8
Тема 6. Якість та інновації у формуванні туристичного продукту	16	4	4	8
Разом за змістовим модулем 3	30	6	8	16
Змістовий модуль 4. Інфраструктура та організація туристичної діяльності				
Тема 7. Інфраструктура туризму	15	4	4	7
Тема 8. Основи організації туристичної діяльності	13	4	2	7
Разом за змістовим модулем 4	28	8	6	14
Змістовий модуль 5. Правові, маркетингові та соціально-екологічні аспекти туризму				
Тема 9. Правові та маркетингові засади туризму	11	2	2	7
Тема 10. Туризм і сталий розвиток	13	4	2	7
Тема 11. Соціокультурні та крос-культурні аспекти туризму	11	2	2	7
Разом за змістовим модулем 5	35	8	6	21
Усього годин	150	32	34	84

5.ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 5.1.

Тематика практичних занять з навчальної дисципліни «Основи туризмознавства»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи туризмознавства		
1	Вступ до туризмознавства та його сутність	2
2	Класифікація туризму та його види	4
	Усього за змістовим модулем 1	6
Змістовий модуль 2. Туристична індустрія та ресурсний потенціал		
3	Структура туристичної індустрії	4
4	Туристичні ресурси та їх оцінка	4
	Усього за змістовим модулем 2	8
Змістовий модуль 3. Туристичний продукт: формування та життєвий цикл		
5	Туристичний продукт і його життєвий цикл	4
6	Якість та інновації у формуванні туристичного продукту	4
	Усього за змістовим модулем 3	8
Змістовий модуль 4. Інфраструктура та організація туристичної діяльності		
7	Інфраструктура туризму	4
8	Основи організації туристичної діяльності	2
	Усього за змістовим модулем 3	6
Змістовий модуль 5. Правові, маркетингові та соціально-екологічні аспекти		
9	Правові та маркетингові засади туризму	2
10	Туризм і сталий розвиток	2
11	Соціокультурні та крос-культурні аспекти туризму	
	Усього за змістовим модулем 5	4
	Усього за навчальною дисципліною	28

6.САМОСТІЙНА РОБОТА

Таблиця 6.1.

Завдання для самостійної роботи здобувачів з навчальної дисципліни «Основи туризмознавства»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи туризмознавства		
1	Вступ до туризмознавства та його сутність	8
2	Класифікація туризму та його види	9
	Усього за змістовим модулем 1	17
Змістовий модуль 2. Туристична індустрія та ресурсний потенціал		
3	Структура туристичної індустрії	8
4	Туристичні ресурси та їх оцінка	8
	Усього за змістовим модулем 2	16
Змістовий модуль 3. Туристичний продукт: формування та життєвий цикл		
5	Туристичний продукт і його життєвий цикл	8
6	Якість та інновації у формуванні туристичного продукту	8
	Усього за змістовим модулем 3	6
Змістовий модуль 4. Інфраструктура та організація туристичної діяльності		
6	Інфраструктура туризму	7
7	Основи організації туристичної діяльності	7
	Усього за змістовим модулем 4	14
Змістовий модуль 5. Правові, маркетингові та соціально-екологічні аспекти		
8	Правові та маркетингові засади туризму	7
9	Туризм і сталий розвиток	7
11	Соціокультурні та екокультурні аспекти туризму	7
	Усього за змістовим модулем 5	21
	Усього за навчальною дисципліною	84

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Згідно Положення про організацію освітнього процесу в УНУ індивідуальне завдання (ІЗ) є однією зі складових самостійної роботи здобувача вищої освіти.

Індивідуальне завдання відноситься до різновиду форм науково-дослідної роботи і дає змогу здобувачам вищої освіти опанувати практику вирішення конкретних ситуаційних завдань та здобути навичок дослідницько-пошукової діяльності.

Результати науково-дослідної роботи здобувача можуть бути презентовані у формі: рефератів, презентацій, участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт, публікації тез у науковому збірнику

за напрямом навчальної дисципліни, виступу з доповіддю на науковій конференції, участю у неформальній освіті тощо.

Мета індивідуальної роботи з дисципліни «Основи туризмознавства» – є формування у здобувачами навичок творчого підходу до дослідження сутності категорії туризму й основних понять сфери туризму, формування у них вмінь досліджувати основні поняття сфери туризму; ознайомлення із типізацією та класифікацією туризму; формування знань щодо соціопсихологічних аспектів діяльності учасників туристичного бізнесу та вивчення основних туристичних організацій світу та напрямків туристичної політики України.

Цілями виконання ІЗ з дисципліни «Основи туризмознавства» є – поглиблення теоретичних знань та практичних навичок з основних теоретичних положень дисципліни, а також вироблення навичок вибору нових форм та методів здійснення туристичної діяльності при створенні цілісної, ефективної та гнучкої системи управління в рекреаційній сфері в умовах розвитку ринкової економіки.

ІЗ виконується здобувачами вищої освіти самостійно протягом вивчення дисципліни із проведенням консультацій викладачем відповідно до графіка освітнього процесу.

Кількість годин на індивідуальні завдання виділяється із загальної кількості годин, відведених на самостійну роботу і визначається НПП.

Рекомендації щодо виконання ІЗ розміщено у Методичних матеріалах для виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» освітньо-професійної програми Туризм.

7.2. Критерії оцінювання курсової роботи відповідно до вимог кредитно-модульної системи

Критерій за яким оцінюється робота	Рейтинговий бал
1. Перевірка курсової роботи:	70
– відповідність змісту курсової роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	45
– самостійність вирішення поставленої задачі, виконання розрахунків, графіків та таблиць	10
– наявність елементів науково-дослідного характеру	5
– використання комп'ютерних технологій	5
– відповідність стандартам оформлення	5
2. Захист курсової роботи, у тому числі:	30
– доповідь	10
– правильність відповідей на поставлені запитання	20
Всього	100

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основний метод навчання – використання спеціальних консультативно-контрольних навчальних технологій під час проведення лекційних та

практичних занять. Також застосовується поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій в освітньому процесі.

При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій: проблемні лекції, семінари-дискусії, кейс-метод. Для кращого розуміння матеріалу застосовуються консультації з викладачем та самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle (табл. 2.2).

Матеріали курсу «Основи туризмознавства» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1915>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі онлайн конференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Moodle та електронна пошта.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Головний засіб досягнення поставлених цілей – комбінація поточного (модульного) та підсумкового (екзамен) контролю знань.

Поточний контроль включає в себе систематичність та різні активності здобувача на практичних заняттях. Оцінюванню в балах підлягають:

- рівень знань, необхідний для розв'язування ситуаційних завдань, вправ, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання;
- повнота, якість і вчасність виконання завдань;
- рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на занятті;
- активність при обговоренні питань;
- виконання індивідуальних завдань.

Поточний (модульний) контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь здобувачів з того чи іншого модулю.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного модуля. Модульний контроль з даної дисципліни проводиться у формі онлайн тестування на платформі Moodle.

Підсумкова рейтингова оцінка складається із підсумкових модульних рейтингових оцінок.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних здобувачем балів протягом семестру та балів набраних здобувачем на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі завдання передбачені модулем, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів. Якщо у підсумку здобувач отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він

допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Здобувач, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник здобувача з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг здобувача.

9.1. Порядок поточного та підсумкового оцінювання знань здобувачів

Система оцінювання знань, вмінь і навичок здобувачів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни:

- рівень засвоєння програмного матеріалу дисципліни та активність на практичних заняттях;
- виконання завдань самостійної роботи, в т.ч. індивідуальні завдання;
- виконання модульних контрольних заходів.

Поточне оцінювання знань здобувачів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача. Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Основи туризмознавства» – 70. Об'єктами поточного контролю є:

- результативність роботи здобувача з вивчення програмного матеріалу дисципліни та активність на практичних заняттях – 3 бали;
- виконання завдань самостійної роботи – 2 бали;
- модульний контроль №1-5 містить 30 тестових завдань, які система Moodle вибірково генерує з бази тестових завдань тем відповідного модульного контролю. Відповідь на кожне тестове завдання оцінюється в 1 бал з яких система Moodle автоматично формує середнє значення 6 балів залежно від модульного контролю.

При оцінюванні виконаних практичних завдань та завдань до самостійної роботи увага приділяється не тільки якості їх виконання але й своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком освітнього процесу).

Виконання здобувачами вищої освіти завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку тощо) чи підказок, здобувачі одержує оцінку 0. Списування під час контрольних заходів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Контроль за модулем проводиться після того як розглянуто теоретичний матеріал та виконано практичні завдання в межах кожного з модулів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Форма проведення підсумкового контролю – тест. Загалом під час

іспиту здобувач може отримати 30 балів.

9.2. Контроль та оцінювання активностей здобувача

Знання здобувача оцінюються критеріями, відображеними у табл. 9.1.

Таблиця 9.1.

Оцінювання обов'язкових видів роботи та навчально-наукової діяльності здобувача

№ з/п.	Вид навчально-наукової діяльності	Бали
Обов'язкові види роботи		
1.	Вивчення програмного матеріалу дисципліни та активність на практичних заняттях	0-3
2.	Виконання завдань самостійної роботи	0-1
3.	Виконання модульних контрольних заходів	0-5
Додаткові види роботи, в т.ч. ІЗ (за вибором здобувача)		
1.	Участь у вузівському турі студентської олімпіади/конкурсі наукових робіт	5
2.	Участь у всеукраїнській предметній олімпіаді чи/або конкурсі наукових робіт	5
3.	Призове місце на всеукраїнській предметній олімпіаді чи/або конкурсі наукових робіт	10
4.	Публікація тез у науковому збірнику за напрямом навчальної дисципліни	5
5.	Виступ з доповіддю на науковій конференції	5
6.	Участь у неформальній освіті	Згідно годин та відповідних тем з курсу

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

В основу рейтингового оцінювання знань здобувача закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

При вивченні дисципліни за поточний (модульний) контроль здобувач може набрати максимально 70 балів, на підсумковому контролі (іспит) – 30 балів, що в сумі складає 100 балів. Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни наведено у табл. 10.1.-10.2.

Таблиця 10.1.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі при вивченні дисципліни
«Основи туризмознавства», у балах**

Поточний (модульний) контроль																	Підсумковий контроль	Сума
Кількість балів за модуль	ЗМ 1			ЗМ 2			ЗМ 3			ЗМ 4			ЗМ 5					
	Т 1	Т 2	МК 1	Т 3	Т 4	МК 2	Т 5	Т 6	МК 3	Т 7	Т 8	МК 4	Т 9	Т 10	Т 11	МК 5	30	100
Кількість балів всього	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4	4	4	6		
в т.ч. за видами робіт:																		
- практичні заняття	2	2		2	2		2	2		2	2		2	2	2			
- виконання СРС	2	2		2	2		2	2		2	2		2	2	2			
Бали за додаткову роботу, в т.ч. ІЗ (0-10)																		

Таблиця 10.2.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні

термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» містить:

- ✓ освітньо-професійну програму;
- ✓ робочу програму навчальної дисципліни;
- ✓ конспект лекцій з навчальної дисципліни;
- ✓ плани практичних занять і методичні рекомендації щодо їх проведення:

Тимчук С.В. Методичні матеріали до практичних занять з дисципліни «Основи туризмознавства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» освітньої програми «Туризм». Умань: УНУ, 2025. 39 с.

- ✓ завдання для самостійної роботи здобувача і методичні рекомендації щодо їх виконання:

Тимчук С.В. Методичні матеріали, завдання і вказівки для самостійної роботи з вивчення дисципліни «Основи туризмознавства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» освітньої програми «Туризм». Умань: УНУ, 2025. с. 68 с.

- засоби діагностики знань та умінь здобувачів вищої освіти;
- завдання для модульного та підсумкового контролю знань;
- рекомендована література;
- модульне середовище для навчання MOODLE.

- ✓ завдання для виконання індивідуальних завдань здобувача і методичні рекомендації щодо їх виконання:

Тимчук С.В. Методичні матеріали для виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» освітньо-професійної програми «Туризм». Умань: УНУ, 2025. 15 с.

12. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Про туризм: Закон України від 18.11. 2003 р. № 1282 – iv. Офіційний вісник України. Щотижневий збірник актів законодавства. 2000. №50. Url: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про ліцензування окремих видів господарської діяльності» від 01.06. 2000 р. № 1775-ІІІ.
3. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 18, ст.101
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 року № 57 «Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/57-95-%D0%BF#Text>
5. Цивільний кодекс України. URL : https://ips.ligazakon.net/document/T030435?ed=2023_08_10
6. Господарський кодекс України. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/T030436>

Базова

7. Александрова С. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія / С. А. Александрова, Н. М. Богдан, Л. А. Нохріна ; за заг. ред. І. М. Писаревського ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159 с.
8. Андрущенко О.С. Організація туристичної діяльності: конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2022, 144 с.
9. Брусільцева Г. М. Правове регулювання туристичної діяльності : навчальний посібник / Г. М. Брусільцева, О. Г. Зима. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 214 с.
10. Брусільцева Г. М., Зима О. Г. Правове регулювання туристичної діяльності: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 214 с.
11. Джинджоян В.В., Горожанкіна Н.А., Бойко З.В. Основи туризмознавства : навчальний посібник. Київ: Каравела, 2023. 246 с.
12. Мальська М. П., Грицишин А. Т., Білоус С. В., Топорницька М. Я. Фестивальний туризм: теорія та практика: навч. посібник / М. П. Мальська, А. Т. Грицишин, С. В. Білоус, М. Я. Топорницька. Київ : Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 232 с.
13. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика: навч. посібн. 2 вид. перероб.та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 368 с.
14. Основи туризмознавства. Навчальний посібник. Джинджоян В.В., Горожанкіна Н.А., Бойко З.В. 2022. 231 ст.

15. Устименко Л. М., Булгакова Н. В. Основи туризмознавства: практикум / Л. М. Устименко, Н. В. Булгакова. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 80 с.

16. Федорченко В.К., Міліч І.М. Організація туризму в Україні: регіональні аспекти. Ліра-К. 2021. 338 с.

17. Феномен туризму: розмаїття сенсів : монографія / за ред.: О. О. Красноручького, Н. І. Моїсєєвої. Харків : Стильна типографія, 2019. 252 с.

18. Худоба В. Основи туризмознавства : навч.-метод. Посіб. / В.Худоба, В. Лабарткава. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. 136 с.

Допоміжна

19. Dr. Liudmyla Neshchadym, Dr. Svitlana Tymchuk, Dr. Liubov Kovalenko, Dr. Diana Naherniuk, Dr. Valentyna Nepochatenko and Dr. Svitlana Podzihun. – «The Importance of Ecological Tourism in the Context of Hotel and Restaurant Business Management in the Conditions of Stability of Ecosystems of Territories». 36Th IBIMA International Conference, Granada, Spain has been accepted for publication and presentation at the conference. 2020. The paper will be included in the conference proceedings (ISBN: 978-0-9998551-5-7).

20. Вовк К. Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використання. Проблеми і перспективи економіки та управління. №3 (19), 2019. С. 184-193.

21. Кожухівська Р.Б., Тимчук С.В. Безпекова діяльність у сфері туризму та рекреації в Україні: аналітичний огляд. Економіка та суспільство. Випуск 53. 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-43>

22. Нещадим Л.М., Тимчук С.В. Екологізація туристичних послуг аграрних підприємств. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2020. Випуск 96. Частина 2. С. 190-198.

23. Нещадим Л.М., Тимчук С.В., Кожухівська Р.Б. Екологічний туризм як основа ефективного розвитку туристичного бізнесу в Україні. Приазовський економічний вісник. Випуск 3 (14). 2019. С. 232-327.

24. Тимчук С. В. Рекреаційне забезпечення розвитку туризму в межах сільських громад. *Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації розвитку*: збірник матеріалів Всеукр. наук.-прак. інт.-конф., 28-29 жовтня 2022 р. Умань: ВПЦ «Візаві», 2022. С. 197-199

25. Тимчук С.В. Аналіз впливу туристичних ресурсів на економічну ефективність роботи підприємницьких структур туристичного ринку України в умовах військового конфлікту. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес у період кризового стану: проблеми розвитку та регулювання: колективна монографія / за ред. д-ра. екон. наук, проф. Черпурди Л.М.; М-во

освіти і науки України ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2023. С. 90-112

26. Тимчук С.В. Вплив екскурсійного туризму на розвиток краєзнавчої справи в Україні. *Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку та перспективи галузі в умовах війни* : збірник праць Міжнародного науково-практичного форуму (м. Львів, 19-21 квітня 2023 р.) / [відп. ред.: проф. О. І. Мороз]. – Львів: «Камула», 2023. С. 16-23

27. Тимчук С.В. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму і краєзнавства в умовах воєнного стану. *Гостинність і туризм майбутнього: наукові та практичні горизонти*: збірник тез доповідей II-ої міжнародної науково-практичної конференції (17-18 травня 2023 р.). Київ: НУБіП України. 2023. С. 168-170.

28. Тимчук С.В., Нагернюк Д.В. Рекреаційна складова екскурсійного туризму України в умовах воєнного стану: аналіз та перспективи. *Причорноморські студії*. Випуск 18. 2023. С. 213-218

29. Транченко Л.В., Терещук Н.В., Тимчук С.В., Нещадим Л.М. Словник термінів з дисципліни «Інфраструктура туризму». Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 66 с.

30. Транченко Л.В., Тимчук С.В., Нещадим Л.М. Організація сільського зеленого туризму : навчал. посіб. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 122 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

31. UNESCO. URL : www.unesco.org

32. World Tourism. URL : www.world-tourism.org.

33. Державне агентство розвитку туризму України. URL : <https://www.tourism.gov.ua/>

34. Асоціація туристичних операторів України. URL : <https://www.aitoukraine.org/>

35. Туристично-інформаційні центри України. URL : <https://www.tourism.gov.ua/blog/dart-onoviv-perelik-turistichno-informaciynih-centriv-ukrayini>

36. Всесвітня туристична організація (UNWTO). URL : www.unwto.org

37. Європейська туристична комісія (ETC). URL : <https://etc-corporate.org/>

38. Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA). URL : <https://www.iata.org/>

39. Міжнародна асоціація готелів (IHG). URL : www.ichotelsgroup.com

14. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Основи туризмознавства» або окремого її елемента відбувається відповідно

до Положення про порядок визнання в УНУ. Визнання результатів навчання можливе за умови участі в таких активностях як програми академічної мобільності, навчання в неформальній та/або інформальній освіті тощо.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25% освітньо-професійної програми.

15. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Основи туризмознавства», здобувачі повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності УНУ. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані здобувачами вищої освіти будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діяннях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, здобувачам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат <http://surl.li/gasewa>, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

16. ЗМІНИ В РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ

Відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в УНУ у робочій програмі з ОК «Основи туризмознавства» (2025-2026 н.р.) оновлено структуру та зміст навчальної дисципліни, переглянуто методичне забезпечення, доповнено список рекомендованої літератури та інформаційні ресурси.